

بررسی عوامل انسجام بخش در متون اجتماعی رادیو

(قسمت ششم)

انسجام و بررسی تحقق آن در متون (برنامه‌های) رادیویی

• طاهره جولانی
سردبیر صدای آشنا

هر برنامه رادیویی در نوع خود به مثابه یک متن رادیویی است. در نظر گرفتن هر برنامه به عنوان یک متن رادیویی ما را ملزم به رعایت انسجام به عنوان یکی از معیارهای هفت‌گانه می‌کند. یک برنامه رادیویی متشکل از گفته‌های مبتنی بر متون نوشتاری، کلام بداهه گوینده، سکوت، موسیقی و صداهای متفرقه است. انسجام بنا به نظر هلییدی و حسن (۱۹۷۶: ۶-۴) - که مبنای این پژوهش است - یک مفهوم معنایی است که به روابط معنایی

داخل متن اشاره دارد و آن را به عنوان یک متن توصیف می‌کند. بنا به نظر این دو، انسجام زمانی روی می‌دهد که تعبیر عنصری در گفتمان به عنصر دیگری وابسته باشد. یعنی یک عنصر، متضمن عنصر دیگری باشد، به این مفهوم که نمی‌تواند به نحو مؤثری رمزگشایی شود مگر با توسل به عنصری دیگر. بنابراین نظر هلیدی و حسن بخشی از انسجام توسط دستور و بخشی از طریق واژگان بیان می‌شود. انسجام دستوری شامل موارد ارجاع، حذف به قرینه و پیوند و جایگزینی است. انسجام واژگانی هم بر دو گونه است: تکرار و هم‌آیی؛ تکرار خود بر چند گونه است: تکرار کامل، هم‌معنایی، نیمه هم‌معنایی، شمول معنایی، جزواژگی و کاربرد اسامی عام. در این پژوهش در تلاشیم با توجه به عناصر متنی و فرامتنی در متون یا همان برنامه‌های رادیویی میزان و چگونگی تأثیرات عوامل متنی و همچنین عوامل فرامتنی مؤثر در انسجام رادیویی را بررسی کنیم.

انسجام زمانی روی می‌دهد که تعبیر عنصری در گفتمان به عنصر دیگری وابسته باشد. یعنی یک عنصر، متضمن عنصر دیگری باشد، به این مفهوم که نمی‌تواند به نحو مؤثری رمزگشایی شود مگر با توسل به عنصری دیگر.

هر جا که لازم باشد، ارتباط و تأثیر عوامل انسجام‌بخش هر یک را در کل متن متذکر می‌شویم.

خرده‌متن اول

آرم برنامه

(گزارشگر):

علی کریمی پشت محوطه جریمه^(۱)، سه بازیکن او را احاطه می‌کنند^(۲)، علی کریمی موفق است^(۳). باز هم موقعیت^(۴) / علی کریمی با سینه/ منطقه بازی رو عوض می‌کنه^(۵). خیلی هم خوب این کار رو می‌کنه. مهدوی کیا می‌تونه سانتر کنه روی دروازه^(۶). / این کار رو به زیبایی انجام می‌ده^(۸) و موقعیت^(۹).... و باز هم توپ توی دروازه نرفت^(۱۰).

(صدای ورق)

یادداشت‌های یک گزارشگر (گوینده در حال نوشتن)

(صدای ورق)

در این خرده‌متن که آرم برنامه نامیده می‌شود، برنامه‌ساز، به معرفی نام برنامه و تا حدودی خط سیر آن می‌پردازد. حال به بررسی عوامل انسجام‌بخش زبانی و غیرزبانی می‌پردازیم.

صدای جمهوری اسلامی ایران دارای شبکه‌های سراسری و استانی و برون‌مرزی مختلف است. از آنجا که هر یک از شبکه‌ها دارای گروه‌های مختلف و هر گروه دارای برنامه‌های روتین و ویژه فراوانی است، بنابراین حتی پرداختن به تمام برنامه‌های یک گروه از یک شبکه رادیویی هم از حوصله این مقاله خارج است. لذا به صورت خاص به بررسی بخش‌هایی از برنامه زنده و تولیدی در نگره اجتماعی رادیو جوان اکتفا کردیم.

قبل از وارد شدن به مبحث تحلیل داده‌ها برای سهولت در نشان دادن عوامل غیر زبانی مثل موسیقی و عوامل دیگری چون سکوت در کلام، علائم زیر به صورت قراردادی در نظر گرفته شده‌اند.

← ← موسیقی زیر کلام

↖ فید (محو شدن) موسیقی زیر کلام

↗ بالارفتن موسیقی زیر کلام

↘ فید کلام و بالارفتن موسیقی

↖ شروع موسیقی بعد از کلام از فید

↘ شروع موسیقی بعد از کلام از بالا

↖ بالارفتن و پایین آمدن موسیقی زیر کلام و بعد از آن

/ درنگ

عوامل انسجام بخش زبانی الف - انسجام واژگانی

جایگزین بخش بعدی جمله شده و به جمله بعد متصل شده. یعنی سکوت رابط بین جمله «۹» - که بخشی از آن حذف شده - و جمله «۱۰» شده است.

ب - موسیقی

استفاده از موسیقی ضربی و هیجان انگیز در برنامه های ورزشی امری جاافتاده و اصولی است. این موسیقی در این قسمت که آرم برنامه است به دلیل ایجاد ارتباط بین موضوع برنامه و این خرده متن، به انسجام کمک شایانی کرده است. بی ارتباط نیست در همینجا به این مسئله اشاره کنیم که فاصله دال و مدلول در موسیقی زیاد است و موسیقی معمولاً مفهوم خود را از اجزای زبانی می گیرد. یعنی در حقیقت موسیقی بیشتر نقش تداعی -

تکرار:

۱. «علی کریمی» در جملات «۳» و «۵» تکرار کامل.

۲. «دروازه» در جملات «۷» و «۱۰» تکرار کامل.

۳. «کار» در جملات «۶» و «۸» تکرار کامل.

هم آیی:

به کاربردن واژه هایی که از نظر معنایی در حوزه معنایی موضوع برنامه قرار دارند خود به نوعی از قاعده هم آیی پیروی می کنند. کاربرد واژگانی چون «محوطه جریمه، بازیکن، موقعیت، سینه، علی کریمی، منطقه بازی، سانترکردن، توپ و دروازه» در این خرده متن بین جملات و موضوع برنامه یعنی «فوتبال» از طریق این قاعده پیوند و انسجام ایجاد می کند.

همچنین وجود رابطه معنایی جزء به کل هم در جمله «۱۰» با موضوع برنامه دیده می شود. «توپ و دروازه» جزئی از بازی «فوتبال» هستند. (رابطه جزواژگانی)

ب - انسجام دستوری

پیوند:

۱. «و» عطف میان جمله «۸» و «۹» پیوند برقرار کرده.

۲. «باز هم» رابط جمله «۳» و «۴» است (ادات).

۳. «و باز هم» رابط جمله «۹» و «۱۰» است (ادات).

ارجاع:

۱. «او» در جمله «۲» به علی کریمی ارجاع دارد.

۲. «این» در جملات «۶» و «۸» ارجاع اشاره ای به موقعیت

مورد بحث دارد.

عوامل انسجام بخش غیر زبانی الف - عوامل پیرایه زبانی

کننده دارد تا دلالت گر. البته گاهی هم نقش دلالت گری آن بیشتر می شود؛ مانند قطعاتی که با نام «هفت خوان رستم» ساخته شده است. در این خرده متن هم موسیقی مفهوم خود را بیشتر از عوامل زبانی می گیرد.

ج - صداهای غیر زبانی (افکت)

از این عامل هنگام اعلام نام برنامه بعد از جمله «۱۰» به خوبی استفاده شده است. این بخش یعنی افکت کمک فراوانی به انتقال پیام و ایجاد مفهوم می کند. صدای ورق و همچنین بازی گوینده در حالت نوشتن نام برنامه، در بخش پایانی آرم بین عبارت «یادداشت های یک گزارشگر» و حالت آن ایجاد ارتباط می کند. یعنی به نوعی می توان گفت افکت ها هم همچون موسیقی نقش تداعی گری دارند و در این بخش یادداشت و نوشتن را تداعی می کنند و از این طریق بین نام برنامه و عبارت ایجاد انسجام و ارتباط کرده اند.

در انتهای این خرده متن باز هم صدای ورق به گوش می رسد،

لحن:

در طول این خرده متن که قبلاً اشاره شد بخشی از یک گزارش فوتبال است، بالا و پایین رفتن صدا که همان شدت صداست، در طول خرده متن، بین این خرده متن و آرم آن که بخشی از یک گزارش فوتبال است ایجاد ارتباط کرده، زیرا هیجان و بالا رفتن و پایین آمدن شدت صدا بخشی از لایه غیر زبانی یک گزارش فوتبال است.

سکوت:

سکوت بین جمله «۹» و «۱۰» هم ارتباطی از نوع غیر زبانی ایجاد کرده است. یعنی به نوعی پیوند محسوب می شود. جمله «۹» با فاعل «و موقعیت» شروع می شود، ولی در ادامه سکوت

یعنی از طریق تکرار عناصر غیرزبانی باز هم انسجام ایجاد شده که می‌توان آن را انسجام از طریق تکرار لایه غیرزبانی نامید. از طرفی هم صدای ورق و نام برنامه در واقع بین لایه زبانی و غیرزبانی (افکت) ارتباط و انسجام برقرار کرده است.

خرده‌متن دوم

ورودی برنامه

(گفت‌وگوی گزارشگر و دکتر لطیف)

کامن خاطر می‌یاد^(۱) ۸ سال پیش جام جهانی ۹۸ که آرتون پرسیدم^(۲) دوست دارید^(۳) ایران بیره یا آلمان، توی بازی ایران و آلمان؟^(۴) گفتید که آلمان^(۵). (صدای خنده) می‌خوام^(۶) یه خرده صحبت کنید^(۷) که چرا یه ایرانی دلش می‌خواست^(۸) آلمان بیره^(۹). من چون ایران رو دوست دارم^(۱۰) و مردمش رو دوست دارم^(۱۱) تمایل ندارم^(۱۲) اینها تویه دامی بیفتند^(۱۳) که بدون اینکه خودشون بدونن^(۱۴) تا عواقب

این بخش که ورودیه برنامه بعد از آرم است، به لحاظ ایجاد ارتباط بین خط سیر کلی برنامه و بازکردن مبحث برنامه و تداعی آنچه در آرم برنامه سعی در القای آن شده بود، در ایجاد انسجام و ارتباط نقش بسزایی دارد. شنونده در این بخش گفت‌وگوی گزارشگر را با فردی می‌شنود که البته در همین بخش معرفی نمی‌شود، اما نکته مهم اینکه موضوع مورد بحث در این خرده‌متن همچنان در ادامه آرم برنامه به فوتبال ارتباط دارد. یعنی تکرار موضوع برنامه در جملات مختلف این خرده‌متن ارتباط این خرده‌متن با خرده‌متن قبلی است.

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف- انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «ایران و آلمان» در جمله «۳» و «۴» تکرار کامل.
۲. «دوست دارم» در جمله «۱۰» و «۱۱» تکرار کامل.

ب- انسجام دستوری

پیوند:

۱. «که» پیونددهنده جمله «۷» و «۸»
۲. «و» پیونددهنده جمله «۱۰» و «۱۱»
۳. «که» پیونددهنده جمله «۱۳» و «۱۴»

ارجاع:

۱. «ش» در واژه «دلش» در جمله «۸» به «یه ایرانی» در همان جمله ارجاع دارد.
۲. «ش» در واژه «مردمش» در جمله «۱۱» به «ایران» در جمله قبل ارجاع دارد.
۳. «اینها» در جمله «۱۳» به «مردم» در جمله «۱۱» ارجاع دارد.
۴. «خودشون» در جمله «۱۴» به «مردم» در جمله «۸» ارجاع دارد.

حذف:

۱. کلمه «تیم» قبل از واژه‌های «ایران و آلمان» در جمله «۳» حذف شده و با فوتبال - موضوع برنامه - ارتباط دارد.
۲. بخشی از جمله «۵» (دلیم می‌خواد آلمان بیره) حذف شده.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف- عوامل پیرازبانی

لحن:

پوزخند و خنده تلخ گزارشگر در جمله چهارم رابطه بین سؤال خودش و پاسخ غیرعادی فرد مقابل را نشان می‌دهد یعنی بین سؤال و پاسخ غیرعادی فرد مورد نظر پیوند برقرار کرده است. در جمله «۸» لحن گزارشگر تکرار (تکرار عوامل غیرزبانی - تکرار در لایه غیرزبانی) شده است.

ب- موسیقی:

موسیقی بخش آرم تا ابتدای کلام گزارشگر در این خرده‌متن ادامه داشت که فید یا محوشدن آن زیر کلام گزارشگر به نوعی موضوع مورد بحث گزارشگر را برجسته می‌کرد. در این بخش، از موسیقی ریتمیک و هیجان‌انگیز مناسب صحنه‌های ورزشی استفاده شده؛ موسیقی‌ای که در این زمینه به نوعی جافتا داده است. همین مسئله بین این خرده‌متن و موضوع برنامه ایجاد پیوند می‌نماید.

خرده‌متن سوم

(گزارشگر)

کاتو برنامه یادداشت‌های یک گزارشگر با آقای لطیف صحبت می‌کردیم^(۱) که ۳۰ سال رو در آلمان زندگی می‌کردند^(۲) و علاقه‌ای نداشتند^(۳) به اینکه ایران در مسابقات جام جهانی رتبه قابل قبولی رو کسب کنه^(۴) و امتیازات خوبی رو بگیره^(۵)، چون می‌گفتن^(۶) این الگوسازی‌های پوچ و واهی برای جوونای ما اصلاً درست نیست^(۷)، ما الگوهای خیلی بهتری داریم^(۸).

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف- انسجام واژگانی

تکرار:

کلمات «پوچ» و «واهی» در جمله «۷» نیمه هم‌معنا هستند که زیرمجموعه تکرار مفهومی است.

ب- انسجام دستوری

ارجاع:

«یادداشت‌های یک گزارشگر» به نام برنامه در خرده‌متن اول همین برنامه ارجاع دارد. به نوعی تکرار کاملی از آن هم هست. «آقای لطیف» در جمله «۱» به فردی که در بخش دوم صحبت می‌کرد ارجاع دارد.

فاعل محذوف جمله «۶» هم به دکتر لطیف، کارشناس تربیت بدنی ارجاع دارد.

خرده متن چهارم (گزارشگر)

باریک‌الله^(۱). ما هنوز داریم باریک‌الله می‌گیم به این یازده مرد ایران^(۲). دیدید^(۳) که دروازه باز شد^(۴). یحیی گل محمدی دقیقه سی و ششم این دیدار گل تساوی رو به ثمر رسوند^(۵). گل پیروزی رو هم می‌تونیم^(۶) در این دیدار به ثمر برسونیم^(۷). مطمئن باشید^(۸).

عوامل انسجام بخش زبانی الف - انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «باریک‌الله» در جمله «۱» و «۲» تکرار کامل

۲. «گل» در جمله «۵» و «۶» تکرار کامل

هم‌آیی:

واژه‌های «۱۱ مرد، دروازه، گل تساوی، گل پیروزی و به ثمر رسوندن» هم در حوزه معنایی فوتبال قرار دارند که در این متن آمده‌اند و بین جملات این خرده‌متن و خرده‌متن‌های دیگر و همچنین موضوع برنامه - یعنی فوتبال - پیوند برقرار کرده‌اند.

عوامل انسجام بخش غیرزبانی الف - عوامل پیرایه‌زبانی

لحن:

از این عامل یعنی بالا و پایین کردن صدا تحت عنوان «شدت صدا» در این خرده‌متن هم به خوبی بهره برده شده است. گزارشگر با استفاده از این عامل به خوبی هیجان موجود در یک مسابقه فوتبال را القا کرده؛ یعنی با استفاده از لحن هیجان‌انگیز بین این خرده‌متن و موضوع برنامه، یعنی فوتبال ارتباط برقرار کرده است؛ ارتباط بین لایه غیرزبانی و زبانی. از طرف دیگر بین این خرده‌متن و خرده‌متن اول یعنی آرم برنامه به لحاظ موضوع و لحن از تکرار استفاده شده و بین دو لایه زبانی یعنی دو خرده‌متن متفاوت در یک متن کلان با استفاده از تکرار لایه غیرزبانی پیوند ایجاد شده است.

ب - موسیقی

در این خرده‌متن هم از «موسیقی مناسب» صحنه‌های ورزشی استفاده شده است؛ موسیقی ریتمیک و هیجان‌انگیز که گام مهمی جهت ایجاد انسجام به حساب می‌آید. این موسیقی مجدداً کارکرد دوگانه خود را نشان می‌دهد. از طرفی مفهومش را از متن می‌گیرد و از طرف دیگر ارجاع بینامتنی به مسابقات فوتبال می‌دهد و بین این خرده‌متن و خرده‌متن قبلی پیوندی از نوع غیرزبانی ایجاد می‌کند و همچنین بین این خرده‌متن و موضوع

برنامه هم انسجام مفهومی ایجاد می‌نماید.

خرده متن پنجم (گزارشگر)

نوار یک سخنرانی به دستم رسید^(۱) که حاج آقا اکرمی صحبت می‌کردند^(۲). حاج آقا اکرمی هم هم‌نظر هستند با آقای لطیف^(۳).

این خرده‌متن در حقیقت ورودی و معرفی بخش بعدی است.

عوامل انسجام بخش زبانی الف - انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «حاج آقا» در جملات «۲» و «۳» تکرار کامل

عوامل انسجام بخش غیرزبانی الف - عوامل پیرایه‌زبانی

لحن:

لحن یکنواخت راوی در این قسمت در حقیقت موافقت او را با نظرات دکتر لطیف و حاج آقا اکرمی القا می‌کند؛ یعنی تکرار هدف برنامه و موضوع آن در لایه غیرزبانی؛ یعنی تکرار لحن گزارشگر برنامه بین این خرده‌متن و تمام خرده‌متن‌هایی که از زبان او پخش شده یا می‌شود ایجاد پیوند و انسجام می‌کند.

ب - موسیقی

در نگاه اول شاید بتوان گفت که این خرده‌متن در ادامه خرده‌متن قبلی که گزارشی از فوتبال بود، می‌تواند قطع ارتباط کند. اما اگر دقت کنیم، می‌فهمیم که نوع موسیقی مشترک زیر کلام گزارشگر فوتبال و گوینده این متن که یک نفر هم هستند، می‌تواند انسجامی از نوع غیرزبانی بین این خرده‌متن و کل برنامه ایجاد کند و دقت در استفاده صحیح و بموقع از موسیقی می‌تواند در ایجاد انسجام (پیوند بین لایه‌های زبانی) و پیوستگی کمک بزرگی باشد. در ضمن ارجاع بینامتنی موسیقی مورد نظر در اینجا هم قابل ذکر است. یعنی هم خودش نقش پیوند بین این خرده‌متن و خرده‌متن قبلی را دارد و هم معنایش را از خرده‌متن می‌گیرد (تأثیر لایه‌های زبانی بر لایه‌های غیرزبانی).

خرده متن ششم

(حاج آقا اکرمی)

من می‌گم^(۱) جوونای مملکت غرق فوتبالند^(۲). ای داد بی داد^(۳). ... خیابونا خالی^(۴). مسابقه مکزیک و ایران بود^(۵)، تو خیابونا پرند پر نمی‌زد^(۶). ترافیک سنگینا! خالی^(۷)! و جالب اینجاست^(۸) من تو مسجد^(۹). . . وقتی نماز تموم شد^(۱۰) چند تا جوون نشسته بودند^(۱۱)؛ گفتم^(۱۲) نمی‌خواید فوتبال نیگا کنید^(۱۳). گفتند^(۱۴) نه حاج آقا^(۱۵). کار داریم^(۱۶)؛ سؤال

داریم^(۱۷)؛ حرف داریم^(۱۸)؛ سه تا چهار تا، نشسته بودند^(۱۹). صحبت‌مون تموم شد^(۲۰) و رفتیم تو خیابون^(۲۱)... روزنامه من اومدم بگیرم^(۲۲) دیدم چند تا جوون^(۲۳) ایران و مکزیکیک یک یک بودند^(۲۴)، یه ربع، ۲۰ دقیقه مونده بود تا آخر بازی^(۲۵)، از روزنامه فروشی سؤال کردم^(۲۶) چند چندن^(۲۷)؟ گفت^(۲۸): یک یک‌اند^(۲۹) همون لحظه دیدم^(۳۰) چند تا موتوری آماده بودن^(۳۱) بانک آتیش بزَن^(۳۲). یه چیزایی دستشون بود^(۳۳). آماده بودن^(۳۴) که ایران فقط اعلام بشه^(۳۵) با مکزیکیک یک یک^(۳۶)، بانک ملی سر چهارراه تلفن‌خونه نارمک رو آتیش بزَن^(۳۷). آماده شده بودن^(۳۸). قشنگ داشتند...^(۳۹) به هم دیگه موبایل زده بودند^(۴۰) داشتند جمع می‌شدند^(۴۱) با موتورهایشون. ایام فاطمیه هم بود^(۴۲). من هیچ وقت دعا نکردم^(۴۳) ایران ببازه^(۴۴)، ولی اولین بار بود^(۴۵)، دعا کردم^(۴۶)، گفتم^(۴۷) خدایا بالا غیرتن^(۴۸)، یک یک نشن^(۴۹) چه برسه^(۵۰) ایران ببره^(۵۱). گفتم^(۵۲) اون وقته این جوونا قطعاً جهنم می‌زن^(۵۳) تو فاطمیه می‌خوان^(۵۴) دست به این رفتار غلط بزَن^(۵۵).

خرده‌متن که قبلاً اعلام شد حاج آقا اکر می‌هستند ارتباط برقرار می‌کنند و از لحاظ معنایی در یک حوزه هستند.

۲. «فوتبال، مسابقه، ایران و مکزیکیک، یک‌یک، بازی ببازه و ببره» همگی در حوزه معنایی بازی فوتبال و موضوع برنامه هستند. پس با موضوع برنامه انسجام و پیوند دارند.

ب- انسجام دستوری

پیوند:

۱. «و» عطف میان جمله «۷» و «۸»

۲. «و» عطف میان جمله «۲۰» و «۲۱»

ارجاع:

۱. فاعل محذوف جمله «۳۴» به «چند تا موتوری» در

جمله «۳۱» ارجاع دارد.

۲. فاعل محذوف جمله «۳۷» به «چند تا موتوری» در

جمله «۳۱» ارجاع دارد.

۳. در جملات «۳۸» و «۳۹» و «۴۰» و «۴۱» هم فاعل

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف- انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «دستشون» در جمله «۳۳» و با فاصله تکرار کامل.

۲. «یک‌یک» در جملات «۲۹» و «۴۹» تکرار کامل.

۳. «فاطمیه» در جملات «۴۲» و «۵۴» تکرار کامل.

۴. «دعا» در جملات «۴۳» و «۴۶» تکرار کامل.

۵. «ایران» در جملات «۵» و «۲۴» و «۳۵» و «۴۴» و

«۵۱»

۶. مکزیکیک و ایران در جملات «۵» و «۲۴»

هم‌آیی:

۱. «مسجد» در جمله «۹» و «نماز» در جمله «۱۰» و

«حاج آقا» در جمله «۱۵» «دعا» در جمله «۴۶» «ایام فاطمیه»

در جمله «۴۲» و «۵۴» و جهنم در جمله «۵۳» با گویینده این

محذوف به «چند تا موتوری» در جمله «۳۱» ارجاع دارد.

۴. فاعل جمله «۴۸» به «ایران و مکزیکیک» در جمله «۳۴»

ارجاع دارد.

۵. «این» ارجاع اشاره‌ای به «جوونا» است.

حذف:

۱. «هستند» در جمله «۴»

۲. «فوتبال» بعد از واژه «مسابقه» در جمله «۵»

۳. «تیم فوتبال» قبل از واژه‌های «مکزیکیک و ایران» در جمله

«۵»

۴. «تیم» قبل از واژه‌های «مکزیکیک و ایران» در جمله «۲۴»

۵. فاعل جمله «۳۴» (چند تا موتوری)

۶. فاعل جملات «۳۷» و «۳۸» و «۳۹» و «۴۰» و «۴۱»

۷. فاعل جمله «۴۹» (تیم‌های ایران و مکزیکیک)

۸. «تیم» قبل از «ایران» در جمله «۵۱»

۹. «ایام» قبل از واژه فاطمیه در جمله «۵۴»

جایگزینی:

۱. «تا» در عبارات «سه‌تا، چهارتا» در جمله «۱۹» جایگزین «جوان» شده.
۲. «تا» در جمله «۳۱» جایگزین واژه‌ای مثل جوان، نفر و آدم شده.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف- عوامل پیرا زبانی

لحن:

بالا و پایین رفتن شدت صدا و لحن خاص در این خرده‌متن بین این خرده‌متن که یک سخنرانی مذهبی است با گوینده آن (حاج‌آقا) پیوند برقرار کرده است؛ یعنی باز هم نوعی از پیوند میان لایه زبانی و غیرزبانی را در اینجا داریم که ایجاد انسجام نموده است. در جمله «۶» و «۷» هم لحن تعجیبی حاج‌آقا اکرمی بین متن و کلام حاج‌آقا ارتباط برقرار کرده است.

سکوت:

سکوت نسبتاً کوتاه حاج‌آقا در جمله «۳» بین مفهوم تعجب و جمله چهارم ایجاد پیوند کرده است.

ب- موسیقی

موسیقی لایت (آرام) در این بخش تأسف موجود در کلام حاج‌آقا اکرمی را به خوبی پوشش می‌دهد، یعنی موسیقی در اینجا نقش مکمل را به خوبی بازی می‌کند. یعنی رابط این خرده‌متن و مفهوم آن یعنی تأسف موجود در صحبت‌های حاج‌آقا است. این موسیقی باز هم در اینجا کارکردی دوگانه دارد. یعنی از طرفی به دلیل لایت‌بودنش مناسب فضای سنگین این خرده‌متن است و از طرفی هم معنایش را از خرده‌متن می‌گیرد. فردی که موسیقی را بشناسد به خوبی ارجاع بینامتنی را درک می‌کند، اما کارکرد متقابل آن همان است که عامه به خوبی آن را درک می‌کنند؛ یعنی همان بخشی که موسیقی معنایش را از متن گلامی می‌گیرد. موسیقی نسبتاً طولانی بین این خرده‌متن و خرده‌متن بعدی در خط فاصله‌ای بین این دو خرده‌متن محسوب می‌شود.

برنامه شماره ۲

نام برنامه: یک صبح یک سلام

موضوع برنامه: برنامه انرژی‌بخش و اجتماعی صبحگاهی

نوع برنامه: زنده

زمان پخش: ۶:۳۰ هر روز صبح

خرده‌متن اول

یک صبح، یک سلام^(۱) به نام خدای الرحمن و سلام به شما مردم نجیب، فهیم و صبور ایران^(۲) صبح چهارشنبه هفدهم آبان ۱۳۸۵ بر شما مبارک^(۳) شانزدهم شوال ۱۴۲۷ و هشتم نوامبر ۲۰۰۶^(۴) احوال امروز شما چطوره؟^(۵) احساس رخوت که ندارین؟^(۶) سلامتین؟^(۷) سلام به قالی بافا^(۸)، سلام به

روستائیا^(۸) که خیلی وقته کارشونو شروع کردن^(۹) سلام به بازاریا^(۱۰) که حالا حالاها قصد ندارن^(۱۱) برن کارشونو آغاز کنن^(۱۲) سلام به کارمندا^(۱۳)، سلام به دانش‌آموزا که توی سرویس مدارس واداراتن^(۱۴) سلام به آقایون دکتر و مهندسا^(۱۵) که وقت کاری مشخص و دقیقی ندارن^(۱۶) سلام به شمایی که شب‌کار بودین^(۱۷) و دارین برمی‌گردین خونه^(۱۸) تا کمی استراحت کنین^(۱۹)، خدا قوت^(۲۰)

این خرده‌متن که خرده‌متن آغازین برنامه است و با آرم نام برنامه ادغام شده، به سلام و احوالپرسی سرصیح پرداخته است. اینک به بررسی عوامل انسجام‌بخش زبانی و غیرزبانی آن به صورت مجزا می‌پردازیم.

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف- انسجام واژگانی

لحن، شدت صدا و سکوت جزء عوامل پیرا زبانی هستند و موسیقی خود طبقه‌ای مجزا را تشکیل می‌دهد و صداهای غیرزبانی که می‌توان آن را در رادیو «افکت» نامید، به تمام صداهای غیرزبانی اطلاق می‌شود که برای القای منظور یا تصویری خاص از طریق قوه شنیداری به کار می‌رود.

تکرار:

۱. «سلام» در جملات «۱»، «۲»، «۷»، «۸»، «۱۰»، «۱۴»، «۱۵»، «۱۶» و «۱۸»، تکرار کامل.

هم‌آیی:

۱. «سلام» در جملات بالا و «سلامتین» در جمله «۷».

ب- انسجام دستوری

ارجاع:

۱. «-شون» در واژه «کارشون» در جمله «۸» به «روستائیا» در جمله «۷» ارجاع دارد.
۲. «- شون» در واژه «کارشون» در جمله «۱۳» به «بازاریان» در جمله «۱۰» ارجاع دارد.

حذف:

۱. «می‌دهم» بعد از واژه «سلام» حذف شده (حذف به قرینه (معنوی)) و این حذف هم در سراسر متن تکرار شده و بین جملات پیوند برقرار کرده است.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف - عوامل پیرازبانی

لحن:

لحن شاد و سرزنده و پرانرژی گوینده پیوندی بین جملات آن و نام برنامه یک صبح، یک سلام برقرار می‌کند. لحن پرانرژی گوینده در این بخش تداعی‌گر انرژی صبحگاهی است.

ب - موسیقی

موسیقی که در این بخش از ابتدای برنامه شروع شده بعد از هر جمله بالا دوباره زیر کلام ادامه داشت تا جمله تمام شود. یعنی تکرار موسیقی به عنوان فاصله میان جملات این خرده‌متن پیوندی از نوع غیرزبانی برقرار می‌کند. از طرفی هم نوع موسیقی شارپ و ریتمیک به‌کاررفته در این بخش باز هم تداعی‌گر انرژی صبحگاهی است، یعنی پیوندی از نوع غیرزبانی بین خرده‌متن و نام برنامه و هدف آن.

خرده‌متن دوم

(تلفن شنونده)

من هر روز صبح که این رادیو رو روشن می‌کنم^(۱) با یه انرژی فوق‌العاده می‌رم سرکار^(۲) در این خرده‌متن تلفن ضبط‌شده یکی از شنوندگان پخش شد.

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف - انسجام واژگانی

هم‌آیی:

۱. «صبح» در جمله «۱» و «انرژی» در جمله «۲» در یک حوزه معنایی و در راستای موضوع صبحگاهی برنامه است.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف - عوامل پیرازبانی

لحن:

در این قسمت می‌شنویم که شنونده سعی دارد تا با همان انرژی که به آن اشاره می‌کند صحبت کند و در حقیقت باز هم لحن پیوندی بین این خرده‌متن و نام و هدف برنامه است.

ب - موسیقی

باز هم تکرار موسیقی بین این خرده‌متن با خرده‌متن و جملات قبلی پیوند برقرار می‌کند.

خرده‌متن سوم

(گوینده)

سلام بر نمایندگان مجلس و وزرا.

بعد از خرده‌متن (تلفن شنونده) ۳-۲-۴، یک خرده‌متن تک جمله‌ای از گوینده را می‌شنویم که به دلیل تک‌جمله‌ای بودنش فقط به ذکر عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی آن می‌پردازیم، زیرا بررسی انسجام درون یک جمله کارایی ندارد.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف - عوامل پیرازبانی

لحن:

باز هم لحن پرانرژی گوینده در این خرده‌متن پیونددهنده این خرده‌متن با خرده‌متنهای قبلی و همچنین نام برنامه است.

ب - موسیقی

باز هم تکرار موسیقی بین این خرده‌متن با خرده‌متن و جملات قبلی پیوند برقرار می‌کند.

خرده‌متن چهارم

(گفت‌وگویی شنونده و مسئول ارتباطات)

من از دهلران تماس می‌گیرم^(۱)؛ از کجا قربان^(۲)؟ از دهلران^(۳). بله بفرمائید^(۴). استان ایلام^(۵). بفرمائید قربان^(۶). خواهش می‌کنم^(۷)، من و خواهرزادم کامیون داریم^(۸)، الان می‌ریم مرز^(۹)، داریم کار می‌کنیم اونجا برای مردم غیور دهلران^(۱۰). از برنامه خوبتون تشکر می‌کنیم^(۱۱)، از خانم صادقی با اجرای خوبتون^(۱۲).

عوامل انسجام‌بخش زبانی

الف - انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «دهلران» در جملات «۱»، «۲» و «۱۰»، تکرار کامل.
۲. «قربان» در جملات «۲» و «۶»، تکرار کامل.
۳. «بفرمائید» در جملات «۴» و «۶»، تکرار کامل.

ب - انسجام دستوری

ارجاع:

۱. «اونجا» در جمله «۱۰» به مرز در جمله «۹»، ارجاع دارد.

۲. «- تون» ضمیر متصل در جمله «۱۱» به «مسئول ارتباطات» ارجاع دارد.

عوامل انسجامبخش غیرزبانی

موسیقی

باز هم در این بخش تکرار لایه غیرزبانی یعنی موسیقی باعث پیوند این بخش با بخش‌های قبلی شده است.

خرده‌متن پنجم

(گوینده)

سلام به راننده‌ها، راننده‌های سواری، راننده‌های تاکسی، راننده‌های کامیون، راننده‌های ماشینای ترانزیت، راننده قطار، راننده هواپیما^(۱).

در این بخش هم یک خرده‌متن تک‌جمله‌ای بعد از خرده‌متن قبلی داریم که باز هم بررسی انسجام واژگانی و دستوری درون آن نمی‌گنجد. پس به بررسی عوامل انسجامبخش غیرزبانی آن می‌پردازیم. فقط لازم به ذکر است که تکرار واژه «سلام» در این

خرده‌متن ششم

(تلفن شنونده)

می‌خوام بگم باباهای مهربون سلام^(۱)، صبحتون به‌خیر^(۲)، به همه باباهایی که صبا ما خوابیم^(۳) می‌زن سرکار^(۴)، خیلی خسته شب برمی‌گردن^(۵) و به همه مامانا هم سلام می‌گم^(۶)، دست همه مامانا و باباها رو می‌بوسم^(۷).

عوامل انسجامبخش زبانی

الف- انسجام واژگانی

تکرار:

۱. «سلام» در جملات «۱» و «۶»، تکرار کامل.
۲. «مامانا» در جملات «۶» و «۷»، تکرار کامل.
۳. «باباها» در جملات «۱»، «۳» و «۷»، تکرار کامل.

انسجام در متون رادیویی برخلاف متون نوشتاری و مطبوعاتی، یک مفهوم صرفاً متنی نیست، بلکه می‌توان آن را در حیطه گفتمان قرار داد که از متن به دست می‌آید و عوامل غیرزبانی نقش بسزایی در آن دارند.

خرده‌متن باعث پیوند بین این خرده‌متن با خرده‌متن‌هایی است که در آنها هم از واژه «سلام» استفاده شده بود.

عوامل انسجامبخش غیرزبانی

الف- عوامل پیرا زبانی

لحن:

باز هم تکرار لحن گوینده در این بخش موجب پیوند این خرده‌متن با خرده‌متن‌های قبلی گوینده می‌شود.

ب- موسیقی

باز هم تکرار لایه غیرزبانی موسیقی زیرکلام این خرده‌متن موجب پیوند این خرده‌متن و خرده‌متن قبلی می‌شود.

عوامل انسجامبخش غیرزبانی

موسیقی

در این خرده‌متن هم مهمترین عامل برقرارکننده پیوند، تکرار موسیقی است که موجب انسجام این خرده‌متن و خرده‌متن قبلی می‌شود.

خرده‌متن هفتم

(گوینده)

سلام مخصوص امروز ما به بازنشسته‌ها، به مستمری بگیرا باز هم در این خرده‌متن یک تک‌جمله از گوینده برنامه داریم و به همین دلیل فقط به ذکر عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی آن بسنده می‌کنیم.

عوامل انسجام‌بخش غیرزبانی

الف- عوامل پیرازبانی

لحن:

در این خرده‌متن هم تکرار لایه غیرزبانی (لحن گوینده) موجب پیوند این خرده‌متن با خرده‌متن‌های قبلی از این گوینده شده است.

ب- موسیقی

باز هم تکرار موسیقی به عنوان یکی از عوامل غیرزبانی بین این خرده‌متن و خرده‌متن قبلی پیوند برقرار کرده است.

غیرزبانی که می‌توان آن را در رادیو «افکت» نامید، به تمام صداهای غیرزبانی اطلاق می‌شود که برای القای منظور یا تصویری خاص از طریق قوه شنیداری به کار می‌رود.

ب - با توجه به میزان اهمیت و نقش عناصر غیرزبانی در انسجام متون رادیویی و تحلیل‌های صورت‌گرفته و همچنین با استناد به توضیحات بخش «الف» می‌توان گفت عناصر غیرزبانی نقش بسزایی در ایجاد انسجام متون و برنامه‌های رادیویی دارند، زیرا بخش مهمی از برنامه‌های رادیویی را همین عناصر غیرزبانی تشکیل می‌دهند و اصلاً می‌توان گفت که وجه تمایز این متون (برنامه‌ها) با سایر متون نوشتاری در به‌کارگیری این عوامل و عناصر است. در ضمن به این نتیجه رسیدیم که به دلیل دخالت عوامل غیرزبانی در انسجام متون رادیویی، دیگر نمی‌توان همچون متون نوشتاری و زبانی گفت که انسجام مطلق است؛ به این معنی که انسجام در متون رادیویی به دلیل دربرگرفتن حوزه‌های غیر از حوزه عوامل زبانی و صوری، دیگر نسبی است و نسبت آن را عواملی مشخص می‌کند که در ادامه توضیح داده می‌شود.

ج- باید گفت عوامل دیگری غیر از موارد یادشده نیز مطرح می‌شوند که از آن جمله می‌توان به اهداف، نگرش‌ها، پیش-فهم‌ها، نوع شنوندگان اعم از ایستگاهی^۲ یا دائم^۳ و ذهنیت آنها و موقعیت اجتماعی و میزان اطلاعات آنان از عوامل غیرزبانی از جمله موسیقی به عنوان مهم‌ترین بخش آن و همچنین نقش بسزای گوینده کلام و میزان استفاده صحیح او از عوام پیرا زبانی اشاره کرد. بنابراین انسجام به تنهایی کافی نیست و ارتباط متن با عوامل غیرمتنی نیز نقش مهمی دارد و این در واقع همان پیوستگی است.

د- «عوامل غیرزبانی تحت تأثیر عوامل زبانی هستند». با توجه به تحلیل‌های انجام‌شده به این نتیجه رسیدیم که عناصر زبانی، نوع عامل انسجام‌بخش غیرزبانی را مشخص می‌کند. یعنی عوامل برنامه‌ساز در تلاشند تا عوامل غیرزبانی را براساس عوامل زبانی و نوع اهداف نهفته در عوامل زبانی به کار برند. مثلاً آنجا که بحث از اشتیاق و شور و هیجان فوتبالیست، صدای گزارشگر (شدت صدا) بالا و پایین می‌رود و هرچا تأسف در کلام باشد تن صدا آرام و یکنواخت است و به این ترتیب با توجه به اهداف زبانی، عوامل غیرزبانی مشخص می‌شوند.

ه- «انسجام در متون رادیویی یک مفهوم صرفاً متنی نیست». باید گفت که در متون نوشتاری همچون مطبوعات انسجام به عنوان یک مفهوم متنی کاملاً قابل‌سنجش است، زیرا شکل زبان‌شناختی آشکار و بارزی دارد. اما در متون رادیویی و در خلال تحلیل‌های صورت‌گرفته به این نتیجه رسیدیم که انسجام در متون رادیویی برخلاف متون نوشتاری و مطبوعاتی، یک مفهوم صرفاً متنی نیست، بلکه می‌توان آن را در حیطه گفتمان قرار داد که از متن به دست می‌آید و عوامل غیرزبانی نقش بسزایی در آن دارند.

خرده‌متن‌های یک برنامه (متن) ممکن است با فواصل دور و با رنگ‌آمیزی متفاوتی با هم در یک برنامه چیده شوند اما همواره عوامل انسجام‌بخش زبانی و غیرزبانی همچون نخ تسبیح بین تمام آنها ایجاد ارتباط و انسجام می‌کند.

انسجام در متون رادیویی

با بررسی خرده‌متن‌های ارائه‌شده در این پژوهش از دو نوع برنامه زنده و تولیدی در مورد انسجام متون رادیویی این نتایج به‌دست آمد:

الف- در متون رادیویی عوامل انسجام‌بخش دیگری غیر از آنچه در متون زبانی مطرح شده، وجود دارد. با استناد به تمام خرده‌متن‌های تحلیل‌شده، باید گفت که با توجه به ماهیت خاص رادیو که متشکل از سه عنصر کلام، موسیقی و صداست، به فراخور، عناصر انسجام‌بخش دیگری غیر از عناصر صوری اعم از عوامل انسجام واژگانی و دستوری (عوامل زبانی) وجود دارد. بحث «موسیقی مناسب و نامناسب» در برنامه‌سازی رادیویی هم زیرمجموعه همین بخش است. با توجه به تحلیل‌ها و دسته‌بندی عناصر انسجام‌بخش در خرده‌متن‌ها به این نتیجه رسیدیم که علاوه بر عناصر انسجام‌بخش زبانی، عناصر غیرزبانی هم در انسجام‌بخشی متن (برنامه) رادیویی دخیل هستند که می‌توان آنها را به سه دسته عوامل پیرازبانی، موسیقی و صدای غیرزبانی تقسیم کرد. لحن، شدت صدا و سکوت جزء عوامل پیرازبانی هستند و موسیقی خود طبقه‌ای مجزا را تشکیل می‌دهد و صداهای

و- در خلال تحلیل‌های انجام‌گرفته و بررسی‌های انجام-شده بر روی دو نوع برنامه زنده و تولیدی، این نتیجه هم به دست آمد که در حیطه عوامل صوری از جمله انسجام واژگانی و دستوری دخیل در انسجام متون رادیویی، می‌توان انسجام آن متن را سنجید. اما وقتی صحبت از عوامل غیرضروری همچون میزان درک و شناخت شنوندگان از موسیقی به عنوان یکی از عوامل غیرزبانی مطرح می‌شود، سنجش انسجام کار راحتی نیست. همینجا می‌توان به نقش و کارکرد دوطرفه موسیقی و دیگر عوامل غیرزبانی اشاره کرد. اینکه اگر شنونده، موسیقی به‌کاررفته در متن را بشناسد، در نتیجه ارجاع بینامتنی بین مفهوم کلام و خرده‌متن و مفهوم موسیقی برقرار می‌کند و از طرفی هم به نوعی معنایش را از متن می‌گیرد، که کارکرد دوم آن می‌تواند بدون شناخت شنونده از موسیقی، فقط نقش تداعی‌گر داشته باشد. در حقیقت موسیقی بیشتر نقش تداعی‌گر دارد تا دلالت‌گر، زیرا فاصله دال و مدلول از هم بسیار زیاد است و هر موسیقی بخش عمده‌ای از معنایش را از خرده‌متن می‌گیرد که قبل یا بعد از آن می‌آید. البته مواقعی هم وجود دارد که در آن فاصله دال و مدلول کمتر می‌شود و می‌توان به این نکته اشاره کرد که ارتباط متن با عناصر برون‌متنی متضمن بررسی پیوستگی است.

ز- نتیجه قابل بحث دیگر اینکه در خلال بررسی خرده-متن‌های مربوط به برنامه‌های تحلیل‌شده، مشخص شد که عناصر خرده‌متن‌ها نه تنها درون آن خرده‌متن عمل می‌کنند، بلکه این عوامل گاه بین یک خرده‌متن با خرده‌متن‌های قبلی و یا یک خرده‌متن با کل برنامه به عنوان خرده‌متن کلان می‌توانند عمل کنند. اصطلاح «نخ تسبیح» در اینجا اصطلاح مناسبی به نظر می‌رسد. یعنی خرده‌متن‌های یک برنامه (متن) ممکن است با فواصل دور و با رنگ‌آمیزی متفاوتی با هم در یک برنامه چیده شوند اما همواره عوامل انسجام‌بخش زبانی و غیرزبانی همچون نخ تسبیح بین تمام آنها ایجاد ارتباط و انسجام می‌کنند.

ح- یکی دیگر از نتایجی که به دست آمد این بود که در مقایسه یک برنامه زنده و تولیدی به اینجا رسیدیم که در یک برنامه تولیدی به دلیل ماهیت تولیدی بودن و فرصت برای چیدن آیت‌ها انسجام عوامل زبانی و غیرزبانی و پیوند آنها محکم‌تر است، اما در برنامه زنده به دلیل اتفاقات خاص و گاه دردسترس- نبودن عوامل غیرزبانی مهم، از جمله موسیقی، ممکن است انسجام ایجادشده چندان محکم نباشد.

ساختن برنامه‌ها به صورت تولیدی در حقیقت همچون انجام آزمایشی تحت شرایط آزمایشگاهی خاص است. همه شرایط تقریباً تحت کنترل و برگشت‌پذیر است.

ط- یکی از نتایج به‌دست آمده در این پژوهش کشف لایه‌های زبانی و غیرزبانی در متون رادیویی بود که برای ایجاد انسجام در کل متن در پیوند و تعامل با یکدیگر هستند. لایه‌های زبانی علاوه بر داشتن انسجام در درون خود، پیوندی هم بین خود و

لایه‌های غیرزبانی همچون موسیقی و لحن برقرار می‌کنند. همچنین مشاهده شده که گاه لایه‌های غیرزبانی تحت تأثیر عواملی همچون تکرار، خود در درون، ایجاد پیوند و انسجام می‌کنند.

ی- در تحلیل‌های انجام‌شده گاه مرز پیوستگی (انسجام مفهومی) و انسجام چنان در یکدیگر ادغام می‌شوند که به جرئت می‌توان حتی به این نتیجه رسید که انسجام (Cohesion) و پیوستگی (Coherence) در متون رادیویی دلیل دخالت همان عواملی هستند که در بخش «ج» مطرح شدند.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های بعدی

پژوهش درباره عناصر انسجام‌بخش در متون اجتماعی رادیو می‌تواند به منزله گامی در جهت انجام پژوهش‌های بعدی پیرامون موضوعات پیشنهادی زیر تلقی گردد.

الف- بررسی مقایسه‌ای انسجام در متون نوشتاری و گفتاری به‌طور خاص.

ب- بررسی یکپارچه روابط درون‌متنی و برون‌متنی برای روشن‌تر شدن مرز انسجام زبانی و غیرزبانی.

ج- بررسی نقش عوامل برون‌متنی همچون سن و میزان تحصیلات، ذهنیت و شناخت شنوندگان از متن (برنامه) موردنظر بر انسجام و پیوستگی آن به‌طور خاص.

نتیجه

در این مقاله با تعریف انسجام به طور عملی تحقق آن را در متون یا همان برنامه‌های رادیویی بررسی کردیم. در این بررسی بخش‌هایی از یک برنامه تولیدی و بخش‌هایی از یک برنامه زنده مورد مطالعه قرار گرفتند. در این پژوهش‌ها دو دسته عوامل زبانی و غیرزبانی به‌طور عام و زیرمجموعه‌های آن به طور خاص کشف و ضبط شدند. در بخش عوامل زبانی به تبعیت از هلیدی و حسن انسجام واژگانی و دستوری متون مورد بررسی قرار گرفت و در بخش عوامل غیرزبانی به کشف دو دسته عوامل پیرازبانی و موسیقی پرداختیم و در نهایت نتایج حاصل در ده بخش ارائه شد.

پی‌نوشت:

۱. این بخش به نقل از گفته‌های شفاهی آقای دکتر ساسانی است.
۲. بازی در اینجا همان نمایش زبانی است که با کمک آن مفهوم خاصی را القا می‌کند
۳. شنوندگان ایستگاهی، به شنوندگانی گفته می‌شود که به صورت اتفاقی و برای مدتی کوتاه بخشی از یک برنامه را می‌شنوند، مثل کسانی که سوار تاکسی می‌شوند و تا انتهای مسیر شنونده همان بخش از برنامه هستند.
۴. شنوندگان دائمی، شنوندگانی هستند که دنبال‌کننده برنامه هستند؛ از شروع برنامه پای گیرنده خود می‌نشینند و تا پایان آن، همراه برنامه باقی می‌مانند.

